

Schrap de snippers: streep alle kleine natuurgebiedjes weg en de stikstofcrisis is opgelost

Posted on 22 oktober 2022 by Arnout Jaspers

Zoals voorspeld, zijn de wittebroodsweken met het recente rapport van Remkes (*Wat wel kan*) snel voorbij. Alle partijen realiseren zich dat er toch aardig wat mist in de door Remkes geschetste perspectieven hangt. En ook de spraakverwarring rond de lijst met 500 à 600 piekbelasters doet vertrouwd aan: wat is de definitie van een piekbelaster? Wie zijn dat dan? Is er een lijst van? Wie heeft die lijst gezien?

Remkes beweerde aanvankelijk dat er zo'n lijst op het ministerie van LNV lag, maar stikstofminister Van der Wal ontkende dat, waarna Remkes zich verontschuldigde dat hij dat verkeerd begrepen had. Van der Wal legde het niet heel duidelijk uit, maar best mogelijk dat ze nu een keer gelijk had: je kunt op basis van geanonimiseerde data statistisch bepalen hoeveel stikstofdepositie op Natura2000-gebieden je weghaalt door de top 10, of top 100 of top 500 uitstoters weg te denken. Net zoals je kunt berekenen welk deel van de totale welvaart berust bij de 10 of 100 of 500 rijkste Nederlanders. Bljkbaar had Remkes van die rekenexercitie

gehoord, en dacht hij dat dit een lijst met 500 namen en telefoonnummers had opgeleverd.

Politiek bepaalt wat een piekbelaster is

Vergissen is menselijk, maar is het in dit geval ook professioneel? Als je een rapport schrijft waarvan je weet dat de politiek en het halve land er reikhalzend naar uitkijken, zou je zoiets dan niet eerst moeten checken, in plaats van maar wat te roepen? De vraag is ook of Remkes besefte dat de politieke doelstelling bepaalt wat een piekbelaster is. Wil je, door piekbelasters te elimineren, de totale vermindering van de stikstofdepositie op Natura2000-gebieden maximeren, of wil je de depositie in zoveel mogelijk Natura2000-gebieden onder de Kritische DepositieWaarde brengen?

Dat lijkt misschien muggenziften, maar een recente studie van de Universiteit Wageningen in opdracht van de provincie Gelderland laat zien dat dit tot totaal verschillende lijstjes piekbelasters leidt. En per provincie ook tot heel verschillende aantallen bedrijven die moeten stoppen om een gegeven reductiepercentage te bereiken.

'Piekbelaster' is in de media al een synoniem geworden voor extreme viezerik, een bedrijf dat op een door het ministerie geheim gehouden lijst zou staan, terwijl het dus een hogelijk relatief begrip is. Remkes schrijft in zijn rapport, zonder namen te noemen, dat hij ook met wetenschappers heeft gepraat, maar ik gok dat daar geen statisticus bij zat.

Welke Natura2000-gebieden zijn de piekbelasters?

Volgens de geldende wijsheid zijn de Natura2000-gebieden onaantastbaar, en moet de mensenmaatschappij zich daaraan aanpassen, te beginnen dus met die 500 piekbelasters. Laten we de zaak, als gedachtenexperiment, eens van de andere kant bekijken: welke Natura2000-gebieden veroorzaken de meeste maatschappelijke schade, dus zijn als het ware de ecologische piekbelasters?

Dan gaat het vooral om de bufferzone van een kilometer diep die op de kaart van Van der Wal rond de 120 stikstofoverbelaste Natura2000-gebieden getekend is.

Daar moet de stikstofuitstoot met 70% omlaag, zodat de meeste boerenbedrijven daar zullen moeten verdwijnen. Ook kan daar nu, wegens de juridische stikstoflockdown, helemaal niets ‘vergund’ worden, zoals dat heet.

Vaak is bufferstrook groter dan het gebied zelf

Hoe kleiner een Natura2000-gebied, hoe groter die bufferzone relatief is. Immers, als zo’n gebied zelf maar 1 vierkante kilometer beslaat, ligt er een bufferzone omheen van ongeveer 8 vierkante kilometer. Deze bufferzone is dus acht keer zo groot als het gebied zelf (dat wil zeggen, als het gebied vierkant is. Bij een langgerekte vorm, zoals een rivierdal, is de verhouding nog ongunstiger). Als een Natura2000-gebied een compacte vorm heeft en 400 vierkante kilometer beslaat, ligt daar een bufferzone van ongeveer 80 vierkante kilometer omheen, dus slechts een vijfde van dit gebied.

Kortom: hoe meer het totale Natura2000-gebied versnipperd is, hoe meer vierkante kilometers Nederland wordt ingenomen door die bufferstroken. En die versnippering is enorm: meer dan de helft van de stikstofoverbelaste Natura2000-gebieden is kleiner dan tien vierkante kilometer, de afmeting waarbij de bufferstrook groter wordt dan het gebied zelf. In onderstaande grafiek zijn de stikstofoverbelaste Natura2000-gebieden gerangschikt naar grootte:

Ook rond de Zeldersche Driessen ligt een bufferzone

De piekbelasters zijn dus al die piepkleine, onbelangrijke Natura2000-gebiedjes die over Nederland liggen uitgestrooid. Je zal van mij geen kwaad woord horen over de Waddenzee of de Biesbosch, twee van de grootste Natura2000-gebieden, die ook een Europese en zelfs mondiale natuurwaarde vertegenwoordigen. Mocht er nog een grote varkenshouderij in de Biesbosch liggen: weg ermee.

Maar denk je dat er één Duitser of Spanjaard wakker zou liggen van het aan zijn lot overlaten van bijvoorbeeld de Zeldersche Driessen, dat in 2013 aan de Natura2000-lijst is toegevoegd? Dit is een binnenbocht van het riviertje de Niers (ooit van gehoord?), gelegen tegen de Duitse grens, groot tachtig hectare. Dat is de grootte van een stadswijk, maar in de Zeldersche Driessen staan eigenlijk alleen maar

ordinaire bomen en struiken; zeldzame planten of dieren komen er niet voor. Er is ook niets ongerepts aan, het wordt in de officiële beschrijving een relict van menselijk ingrijpen genoemd.

Maar het is wel stikstofoverbelast, dus ligt ook rondom de Zeldersche Driessen zo'n bufferzone.

Schrap de snippers

En zo zijn tientallen onbeduidende snippers natuur ooit op die Natura2000-lijst terecht gekomen, omdat dit lokale politici en natuurbeschermers wel een leuk idee leek. En 'leuk' voor een politicus, dat gaat natuurlijk ook altijd over geld, namelijk nationale en Europese natuursubsidies.

Als we de 75 kleinste Natura2000-gebieden schrappen, verliest minder dan vierhonderd vierkante kilometer Nederland z'n beschermde status (1% van het land) maar dan zou volgens deze ruwe schatting meer dan duizend vierkante kilometer bufferstrook vrijkomen uit de stikstoflockdown. En laten we dan ook doorpakken, het is tenslotte een gedachtenexperiment: als we alle Natura2000-gebieden kleiner dan 20 vierkante kilometer schrappen, krimpt de lijst met ongeveer driekwart, en voldoen we automatisch aan de eis in het stikstofplan van Van der Wal dat in 2030 nog maar in een kwart van de stikstofoverbelaste Natura2000-gebieden meer stikstof mag neerslaan dan de Kritische DepositieWaarde (KDW).

Na deze kordate ingreep heeft Nederland nog steeds alle welbekende natuurgebieden zoals de Veluwe, de Biesbosch, de Waddenzee, etc. onder de Natura2000-paraplu, en de impact op de biodiversiteit van de EU zou nihil zijn. Nederland zou er ook niet wezenlijk anders uit gaan zien, want die gebieden mogen best natuurgebied blijven, maar dan zonder het geldverslindende en geen steen op de andere latende natuurherstel waar Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten zo dol op zijn.

Wie gaat het ze in Brussel vertellen?

Wynia's Week *is er twee keer per week, 104 keer per jaar. De donateurs maken dat mogelijk.* ***Doet u mee?*** *Veel dank!*